

Vyvěšeno dne: 24. 11. 2020
Svěšeno dne: 8. 12. 2020

Dagmar Dolníčková

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Ivo Pospíšila a Mgr. Sylvy Šiškeové v právní věci žalobců: **a) doc. Pd. Dr. Ing. Jiří Fajt, Ph.D.**, bytem Cihelná 102/2, Praha 1, **b) Univerzita Karlova**, se sídlem Ovocný trh 560/5, Praha 1, oba zastoupeni prof. JUDr. Miroslavem Bělinou, CSc., advokátem se sídlem Pobřežní 370/4, Praha 8, proti žalovanému: **Prezident republiky**, se sídlem Hrad, I. nádvoří 1, Praha 1, zastoupen JUDr. Markem Nespalou, advokátem se sídlem Bělehradská 77, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 11. 2018, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 7. 2020, č. j. 5 A 23/2019 – 70

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á.**
- II.** Žalovaný je **p o v i n e n** uhradit žalobci a) k rukám jeho zástupce prof. JUDr. Jaroslava Běliny, CSc., advokáta se sídlem Pobřežní 370/4, Praha 8, na náhradě nákladů řízení částku ve výši 3.364 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III.** Žalovaný je **p o v i n e n** uhradit žalobci b) k rukám jeho zástupce prof. JUDr. Jaroslava Běliny, CSc., advokáta se sídlem Pobřežní 370/4, Praha 8, na náhradě nákladů řízení částku ve výši 3.364 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 19. 1. 2016 žalovaný rozhodl o nejmenování tří kandidátů na profesory, mezi nimi i žalobce a). Rozsudkem ze dne 27. 4. 2018, č. j. 10 A 174/2016 – 143, Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) rozhodnutí žalovaného v části, v níž rozhodl nejmenovat žalobce a) profesorem, zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[2] Rozhodnutím ze dne 14. 11. 2018 (bez č. j.) žalovaný opět rozhodl tak, že žalobce a) nejmenuje profesorem. Proti tomuto rozhodnutí brojili žalobci a) a b) žalobou k městskému soudu, který jí v záhlaví specifikovaným rozsudkem vyhověl a rozhodnutí žalovaného zrušil.

[3] Městský soud připomněl, že ve svém dřívějším rozsudku č. j. 10 A 174/2016 – 143 vyslovil závazný právní názor, jímž se byl žalovaný povinen řídit. Předmětem nynějšího soudního přezkumu je proto toliko posouzení, zda žalovaný závazný právní názor dodržel či nikoliv. Pokud měl žalovaný v úmyslu usilovat o revizi závazného právního názoru, měl tak učinit v řízení před Nejvyšším správním soudem, což se však nestalo, neboť žalovaný kasační stížnost proti rozsudku č. j. 10 A 174/2016 – 143 vzal zpět.

[4] Městský soud ve stručnosti shrnul, k jakým závěrům ve svém dřívějším rozsudku dospěl. Především zdůraznil, že ministru školství ani žalovanému nepřísluší posuzovat odborné kvality uchazečů o jmenování profesorem; takto mohou činit toliko k tomu pověřené orgány vysoké školy obsazené uznávanými odborníky v příslušných oborech. Pokud by orgány moci výkonné rozhodovaly o tom, kdo se stane profesorem, jednalo by se o zjevné popření autonomie veřejných vysokých škol a nepřípustný zásah do svobody vědeckého bádání a umělecké tvorby, která je zaručena v čl. 15 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Prezident proto může posuzovat pouze soulad návrhu na jmenování profesora s procesním právem, nikoli též soulad s právem hmotným (zejména věcnou správnost návrhu).

[5] Žalovaný založil napadené rozhodnutí na tom, že žalobce a) nesplnil některé z podmínek stanovených v Opatření rektora UK č. 28/2007 – *Doporučená hlediska hodnocení pro habilitační řízení a řízení pro jmenování profesorem*. Jakkoliv tedy žalovaný tvrdí, že shledal závažné vady řízení, je zjevné, že ve skutečnosti posuzoval věcnou správnost návrhu na jmenování žalobce a) profesorem, což mu nepřísluší. Městský soud rovněž zdůraznil, že citované opatření rektora má toliko doporučující charakter a podmínky v něm uvedené nejsou závazné. Žalovaný si tedy počínal v rozporu se závazným právním názorem vysloveným v předchozím zrušujícím rozsudku.

[6] Soud dále odmítl poukaz žalovaného na prerogativy vyplývající z jeho ústavní funkce. Uvedl, že pravomoc jmenovat profesory není v případě žalovaného pravomocí ústavní, ale toliko pravomocí zákonnou, vyvěrající ze zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách. Proto se žalovaný při jmenování profesorů ocitá v pozici srovnatelné s běžným správním orgánem.

[7] Závěrem se soud zabýval námitkou žalobců, že nedošlo ke kontrasignaci napadeného rozhodnutí předsedou vlády nebo jím pověřeným členem. K této otázce odkázal na nález Ústavního soudu ze dne 7. 11. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 12/17, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 3. 2017, č. j. 7 As 242/2016 – 43 a na bod 62 dřívějšího zrušujícího rozsudku č. j. 10 A 174/2016 – 143. Ze všech citovaných rozhodnutí vyplývá, že negativní rozhodnutí (o nejmenování profesora) kontrasignaci nepodléhá.

II. Obsah kasační stížnosti

[8] Proti rozsudku městského soudu podal žalovaný (stěžovatel) kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[9] Předně se ohradil vůči tvrzení městského soudu, že se neřídil závazným právním názorem vysloveným v prvotním zrušujícím rozsudku (č. j. 10 A 174/2016 – 143). Stěžovatel sice s tímto právním názorem nesouhlasí, přesto je však přesvědčen, že jej při svém postupu reflektoval.

[10] Městský soud v prvotním zrušujícím rozsudku uvedl, že stěžovateli přísluší posuzování zákonnosti procesu předcházejícího návrhu na jmenování konkrétní osoby profesorem.

V posuzovaném případě stěžovatel shledal, že právě tento proces byl stížen závažnými vadami, které mohly ovlivnit výsledek řízení ke jmenování profesorem. Z tohoto důvodu žalobce a) profesorem nejmenoval.

[11] Není tedy pravdou, že by stěžovatel napadené rozhodnutí založil výlučně na zkoumání odborné způsobilosti uchazeče. Žalobce a) sdělil v průběhu řízení nepravdivé a zavádějící informace, čímž uvedl orgány vysoké školy v omyl. Přitom nepravdivost podkladů pro řízení ke jmenování profesorem vyšla najevo až po podání návrhu na jmenování žalobce a) profesorem. Stěžovatel tedy neposuzoval odbornou kvalitu vědecko-pedagogické činnosti žalobce a), ale zjistil, že žalobce a) nesplnil podmínky stanovené pro publikační a pedagogickou činnost, což však v průběhu řízení před vědeckou radou nebylo známo a vědecká rada rozhodovala na základě nepravdivých informací. Stěžovatel odhalil zásadní vady řízení, přičemž tyto skutečnosti vyjevil v napadeném rozhodnutí a počínal si tak v souladu s právním názorem vysloveným v prvotním zrušujícím rozsudku. Nynější argumentace městského soudu, která postup stěžovatele neuznává, by mohla *ad absurdum* vést k situaci, že stěžovatel by byl povinen jmenovat profesorem i takovou osobu, u níž by po podání návrhu na jmenování profesorem vyšlo najevo, že byla „habilitována“ na základě kompletně plagiovaného díla, popř. by spáchala závažnou trestnou činnost.

[12] Stěžovatel dále nesouhlasí s názorem městského soudu, že by v daném případě mohla být dotčena svoboda vědeckého bádání a umělecké tvorby podle čl. 15 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Samotná absence titulu profesor žalobci a) neznemožňuje svobodně bádát a umělecky tvořit. Pokud se jedná o žalobce b), zde má stěžovatel za to, že uvedené svobody se vztahují na fyzické osoby, nikoliv na osoby právnické.

[13] Stěžovatel dále uvádí, že od podání původního návrhu na jmenování uplynulo již několik let. Žalobci b) nic nebránilo v tom, aby v mezidobí provedl ve věci nové řízení, do něhož by zahrnul i stěžovatelem vytýkané skutečnosti.

[14] K tvrzenému zásahu do autonomie vysokých škol stěžovatel uvedl, že v zahraničí je problematika jmenování profesorů často řešena odlišně než v ČR a profesory jmenují přímo samotné vysoké školy. Český zákonodárce ale jmenování profesorů svěřil do rukou prezidenta, pročez jmenování či nejmenování profesora stěžovatelem nemůže představovat zásah do autonomie vysokých škol. Stěžovatel nesouhlasí ani se závěrem městského soudu, že pravomoc jmenovat profesory je toliko pravomocí zákonnou. Dotčená pravomoc totiž primárně pramení z čl. 63 odst. 2 Ústavy. Na podporu tohoto tvrzení stěžovatel odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2018, č. j. 1 As 311/2017 – 37.

[15] Stěžovatel dále předložil rozsáhlou argumentaci k problematice jeho postavení při jmenování profesorů. Vymezil se vůči závěrům městského soudu, že stěžovatel je správním orgánem (byť správním orgánem *sui generis*), který je povinen podepsat jemu předložený návrh na jmenování profesora. K této otázce odkázal na komentářovou literaturu, z níž dle jeho mínění vyplývá, že prezident má zcela specifické postavení vůči jiným orgánům a institucím, které bylo ještě posíleno v důsledku zavedení institutu přímé volby.

[16] Stěžovatel se vymezil vůči pojmání rozhodnutí o jmenování (nejmenování) profesora jako správního aktu. Domnívá se, že takový závěr je zcela zjednodušující. Vzhledem k tomu, že od zavedení parlamentní republiky to byl vždy prezident, kdo jmenoval profesory, jedná se nepochybně o prerogativ hlavy státu s charakterem ústavního aktu. K tomu odkázal na usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 5. 2000, sp. zn. III. ÚS 641/99, již citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 311/2017 – 37 a stanoviska prof. JUDr. Václava Pavlíčka, CSc., ze dne 2. 5. 2016 a ze dne 9. 5. 2018.

[17] Stěžovatel dále trvá na tom, že na rozhodování o jmenování či nejmenování profesorem se nevztahuje úprava obsažená v zákoně č. 500/2004 Sb., správní řád, přičemž odkázal na znění § 74 odst. 7 zákona o vysokých školách, potažmo § 73 odst. 4 téhož zákona, které použití správního řádu výslovně vylučuje. Městský soud v posuzované věci nekriticky přejal závěry původního zrušujícího rozsudku, aniž by reflektoval relevantní novelizaci zákona o vysokých školách. Názor, že na postup při jmenování profesorů se použije správní řád, byl nicméně chybný již v době vydání prvotního zrušujícího rozsudku, neboť to vylučoval již toho času účinný § 74 odst. 7 zákona o vysokých školách. Městský soud vycházel z usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 8. 2014, č. j. 6 As 68/2012 – 47, které je na posuzovanou věc zcela nepřiléhavé.

[18] Závěrem se stěžovatel vyjádřil rovněž k otázce nákladů řízení. Městský soud měl dle jeho mínění přihlídnout k důvodům hodným zvláštního zřetele ve smyslu § 60 odst. 7 s. ř. s. Žalobci podali proti stěžovateli celkem tři druhy žalob (kromě žaloby proti rozhodnutí rovněž nečinnostní a zásahovou žalobu), přičemž všechny tyto žaloby se týkaly shodné problematiky a obsahovaly velmi obdobnou právní argumentaci. S žalobami na ochranu proti nečinnostem a nezákonnému zásahu nebyli žalobci úspěšní, přesto však soud stěžovateli náhradu nákladů řízení nikdy nepřiznal a naopak v nynější věci ji žalobcům přiznal v plné výši. Pokud městský soud v případě stěžovatele zastával názor, že mu, jakožto správnímu orgánu s vlastním aparátem, náhradu nákladů řízení nepřizná, měl v souladu s tímto názorem a zásadou rovnosti účastníků obdobně náklady nepřiznat ani žalobci b).

[19] Stěžovatel shrnul, že na jmenování profesorem není dán právní nárok a stěžovatel není vázán návrhem vysoké školy na jmenování určité osoby profesorem. Rozhodnutí o jmenování či nejmenování profesorem pak není správním aktem a není přezkoumatelné v soudním řízení, neboť pro takové přezkoumání prerogativu prezidenta chybí zákonné zmocnění. Nadto je stěžovatel přesvědčen, že se řídil závazným právním názorem vyjádřeným v rozsudku č. j. 10 A 174/2016 – 143, jelikož postup při jmenování žalobce a) profesorem byl stížen zásadními vadami.

III. Vyjádření žalobců a replika stěžovatele

[20] Žalobci podali ke kasační stížnosti společné vyjádření, v němž zdůraznili, že stěžovatel nerespektoval závazný právní názor vyjevený v prvotním zrušujícím rozsudku. Stěžovatel se pokouší předestírat, že shledal závažné vady řízení, ve skutečnosti však posuzuje věcnou správnost návrhu na jmenování profesora, což mu nepřísluší.

[21] Žalobci mají dále za to, že v předchozím soudním řízení bylo postaveno najisto, že pravomoc jmenovat profesory nebyla stěžovateli svěřena Ústavou, ale toliko zákonem o vysokých školách a že stěžovatel vystupuje v pozici správního orgánu a je při svém rozhodování vázán právními předpisy. K této otázce žalobci odkazují na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2011, č. j. 7 As 66/2010 – 119, či ze dne 27. 4. 2006, č. j. 4 Aps 3/2005 – 35.

[22] Pokud se jedná o stanovisko prof. JUDr. Pavlíčka, považují jej žalobci za bezpředmětné, neboť se nejedná o důkaz ohledně skutkových okolností. Žalobci nicméně souhlasí s jeho závěrem, že prezident nemůže vydat rozhodnutí (a to ani negativní rozhodnutí), které není kontrasignováno.

[23] K otázce aplikace správního řádu odkázali na body 64 – 65 prvotního zrušujícího rozsudku, v němž se městský soud touto otázkou zabýval. Žalobcům není zřejmé, z jakého důvodu považuje stěžovatel použití závěrů rozšířeného senátu vyjádřených v usnesení č. j.

6 As 68/2012 – 47 za nepřipadné. Na citované usnesení odkázal i Ústavní soud v nálezu ze dne 7. 11. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 12/17, které se týkalo nečinnostní žaloby v související věci.

[24] V neposlední řadě žalobci nesouhlasí ani s kasační námitkou ohledně nákladů řízení, neboť mají za to, že městský soud vycházel v souvisejících řízeních při rozhodování o nákladech řízení z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu. V nyní posuzované věci nicméně žalobci nevystupují jako orgány veřejné správy, ale čelí situaci, která není výslovně upravena zákonem a nebyla dosud ani řešena soudní praxí. Tuto situaci vyvolal stěžovatel, který postupuje v rozporu se zákonem a základními zásadami činnosti správních orgánů. Pokud by si počínal řádně, nebyli by žalobci nuceni obracet se na soud a žádné náklady by jim nevznikly.

[25] Na vyjádření žalobců dále reagoval stěžovatel replikou, v níž však do značné míry pouze zopakoval argumentaci obsaženou v kasační stížnosti. Nad rámec již dříve uvedeného dodal, že soudnímu přezkumu v této věci podléhá celý rozsudek městského soudu, včetně právního názoru, který byl vyjeven v předchozím zrušujícím rozsudku. Přitom není rozhodné, zda proti tomuto rozsudku stěžovatel podal či nepodal kasační stížnost. Nejvyšší správní soud není dle jeho mínění vázán žádným rozhodnutím městského soudu, ale toliko důvody kasační stížnosti.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[26] Nejvyšší správní soud nejprve posuzoval splnění podmínek řízení, přičemž shledal, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou a jedná se o kasační stížnost, která je ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná. Důvodnost kasační stížnosti posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, současně zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by byl nucen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[27] Kasační stížnost není důvodná.

[28] V projednávané věci je předmětem posouzení již v pořadí druhé stěžovatelovo rozhodnutí v téže věci. Rozhodnutí ze dne 19. 1. 2016, jímž stěžovatel poprvé rozhodl o nejmenování žalobce a) profesorem, městský soud zrušil rozsudkem č. j. 10 A 174/2016 – 143, v němž se podrobně zabýval povahou řízení ke jmenování profesorem, úlohou stěžovatele v tomto řízení, včetně rozsahu jeho rozhodovacích pravomocí. Stěžovatel nejprve podal proti tomuto rozsudku kasační stížnost, později ji však podáním ze dne 12. 6. 2018 vzal zpět, pročež Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 21. 6. 2018, č. j. 1 As 170/2018 – 52, řízení o kasační stížnosti proti prvotnímu zrušujícímu rozsudku zastavil.

[29] V nyní projednávané kasační stížnosti stěžovatel mimo jiné polemizuje s právním názorem vyjádřeným v prvotním zrušujícím rozsudku městského soudu, přičemž má za to, že je Nejvyšší správní soud oprávněn tento právní názor přezkoumat, neboť se promítá i do závěrů aktuálně napadeného rozsudku městského soudu. S tímto názorem stěžovatele se však Nejvyšší správní soud neztotožňuje.

[30] Podle § 78 odst. 5 s. ř. s. platí, že „[p]rávním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovně nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán.“ Vázanost soudem vysloveným názorem pak plyne rovněž ze samotného kasačního principu, ovládajícího jak řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, tak řízení o kasační stížnosti. Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že nerespektování závazného právního názoru vysloveného správním soudem ve zrušujícím rozsudku má bez dalšího za následek zrušení nového rozhodnutí správního orgánu pro nezákonnost (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2003, č. j. 1 A 629/2002 – 25, publ. pod č. 73/2004 Sb. NSS). Vázanost právním názorem soudu může být prolomena jen ve zcela výjimečných případech, kupříkladu v důsledku nových skutkových

zjištění nebo při změně právní úpravy (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2004, č. j. 2 Ads 16/2003 - 56, publ. pod č. 442/2005 Sb. NSS, či ze dne 9. 10. 2008, č. j. 2 Afs 80/2008 – 67), nebo pokud byl právní názor v mezidobí překonán judikaturou Nejvyššího správního soudu (viz rozsudek ze dne 25. 5. 2016, č. j. 1 Azs 31/2016 – 36).

[31] Obdobnou situací jako v nyní posuzované věci se pak Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 25. 8. 2016, č. j. 9 As 201/2015 - 34, v němž dovodil, že *„[n]evyužil-li žalovaný správní orgán možnosti brojit kasační stížností proti závaznému právnímu názoru obsaženému v prvním zrušujícím rozsudku krajského soudu, aniž mu v tom cokoliv bránilo, nemůže tak činit až v kasační stížnosti směřující proti dalšímu zrušujícímu rozsudku krajského soudu.“*

[32] V nyní posuzovaném případě stěžovatel kasační stížnost proti prvotnímu zrušujícímu rozsudku městského soudu podal, avšak později se rozhodl vzít ji zpět. Právní názor obsažený v tomto rozsudku je tedy pro stěžovatele závazný a Nejvyššímu správnímu soudu nikterak nepřísluší, aby se k němu na základě kasační stížnosti proti aktuálně napadenému rozsudku (který je již druhý v pořadí) vyjadřoval a podrobil jej přezkumu. Městský soud zcela správně dovodil, že předmětem soudního přezkumu v nynější věci je pouze otázka, zda stěžovatel postupoval v souladu se závazným právním názorem vyjádřeným v prvotním zrušujícímu rozsudku. Nadále zde však již není prostor pro polemiku ohledně otázek, které městský soud v dotčeném rozsudku v minulosti vyřešil. Námitky stěžovatele, které směřují k přehodnocení závazného právního názoru městského soudu, vyjádřené především v bodech [12]– [17] tohoto rozsudku, proto považuje Nejvyšší správní soud za nepřipustné a nebude se jimi již nikterak zabývat.

[33] Pro úplnost k této otázce Nejvyšší správní soud dodává, že nepřehlédl poukaz stěžovatele na změnu právní úpravy, konkrétně novelizaci § 73 zákona o vysokých školách. Stěžovatel především zdůraznil, že městský soud nekriticky přejal názor z předcházejícího rozsudku, aniž by reflektoval novelizaci zákona o vysokých školách provedenou zákonem č. 137/2016 Sb. Podle § 73 odst. 4 zákona o vysokých školách ve znění účinném od 1. 9. 2016 totiž platí, že *„[n]a jmenování profesorem se správní řád nevztahuje.“*

[34] Nejvyšší správní soud nicméně zdůrazňuje, že zmiňovanou změnu právní úpravy nelze chápat jako novou skutečnost, která by mohla vést k přehodnocení právního názoru vyjádřeného v prvotním zrušujícímu rozsudku. Citovaný zákon nabyl účinnosti ke dni 1. 9. 2016, přičemž o nejmenování žalobce a) profesorem městský soud rozhodl až dne 27. 4. 2018. Z prvotního zrušujícího rozsudku je ostatně zřejmé, že městský soud si byl novelizace zákona o vysokých školách vědom, což vyplývá mimo jiné z bodu 79 rozsudku, v němž stěžovatele upozornil na nutnost změny právní úpravy v dalším řízení reflektovat. Je pravdou, že ve vztahu k posouzení aplikovatelnosti správního řádu na postup stěžovatele při jmenování profesorů vycházel městský soud ze zákona o vysokých školách ve znění účinném do 31. 8. 2016 (tedy ve znění účinném ke dni vydání správního rozhodnutí), avšak i tehdy platný a účinný § 74 odst. 7 vylučoval aplikaci „obecných předpisů o správním řízení“. Přesto městský soud, především s poukazem na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 8. 2014, č. j. 6 As 68/2012 - 47, č. 3104/2014 Sb. NSS, dovodil, že se správní řád na postup stěžovatele (byť v omezeném rozsahu) použije. Stěžovatel nyní v kasační stížnosti neuvedl žádné relevantní okolnosti, které by mohly tento výklad v návaznosti na novelizaci § 73 zákona o vysokých školách zvrátit, neboť pouze uvedl, že již od počátku byl výklad městského soudu ohledně aplikace správního řádu chybný. Za těchto okolností nezbyvá než zopakovat, že stěžovatel měl možnost brojit proti těmto závěrům kasační stížností. Jestliže tak neučinil, nemůže svůj pasivní přístup zvrátit v tomto řízení, jehož předmět se zúžil na posouzení, zda stěžovatel respektoval či nerespektoval závazný právní názor městského soudu.

[35] Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že dále se již bude věnovat toliko kasační námitce vyjádřené v bodech [10] a [11], v nichž stěžovatel uvádí, že postupoval v souladu s právním

názorem vysloveným v prvotním zrušujícím rozsudku, a dále námitce ohledně nákladů řízení (bod [18] rozsudku).

[36] Pro posouzení, zda stěžovatel dostal své povinnosti postupovat v souladu s právním názorem vyjádřeným v rozsudku č. j. 10 A 174/2016 – 143, je třeba shrnout, k čemu soud stěžovatele v tomto rozsudku zavázal.

[37] Městský soud se zabýval rozsahem pravomocí stěžovatele a jeho úlohou v procesu jmenování profesorů. K těmto otázkám uvedl následující:

[...] úmyslem zákonodárce bylo, aby odborné kvality uchazeče byly zkoumány orgány veřejné vysoké školy. Jen vědecká rada a odborná hodnotící komise, které jsou personálně obsazeny uznávanými odborníky v příslušných oborech, nikoliv ministr školství či prezident republiky tak mohou komplexně posoudit odborné i morální kvality uchazečů. Role orgánů moci výkonné v celém procesu potom spočívá pouze v tom, že mají kontrolovat, zda předchozí proces v rámci vysoké školy proběhl v souladu se zákonem.

Zákon nelze vykládat v tom smyslu, že by ministr školství, vláda či prezident republiky mohli nezávisle na předchozím posouzení vědeckých rad vysoké školy přezkoumávat, zda je uchazeč dostatečně odborné či morálně způsobilý. K posouzení odborných kvalit uchazeče nejsou odborně vybaveni, a (i kdyby případně funkci prezidenta či ministra školství vykonávala osobnost, kterou by bylo možné za odborníka na příslušnou vědeckou oblast považovat) takové posuzování není zákonem vyhrazeno jim, ale právě orgánům veřejné vysoké školy. Navíc, pokud by bylo přípustné, aby orgány moci výkonné věcně rozhodovaly o tom, kdo může být profesorem, jednalo by se o zjevné popření autonomie veřejných vysokých škol, do níž jmenovací řízení zákonodárce výslovně zařadil. V neposlední řadě by takové pojetí mohlo vést k nepřijatelným zásahům do svobody vědeckého bádání a umělecké tvorby, která je zaručena čl. 15 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. [...]

Ustanovení § 73 vysokoškolského zákona ve znění do 31. 8. 2016 (ale tím spíše i ve znění aktuálním, upřesněném) tedy nelze interpretovat jinak, než že prezidentovi a vládě při jmenování profesorů svěřuje pouze pravomoc posoudit zákonnost jmenovacího procesu, tedy toho, zda navržený kandidát úspěšně prošel, či neprošel předchozími fázemi jmenovacího řízení. Posouzení ostatních podmínek ke jmenování profesorem, tedy především zda je uchazeč dostatečně kvalifikován a zda je významnou a uznávanou osobností ve svém oboru, totiž zákon svěřuje právě orgánům vysoké školy, které v předchozích fázích jmenovacího řízení rozhodují. Tím není dotčeno oprávnění orgánů moci výkonné, tedy ministra školství, případně prezidenta, ověřit, zda proces výběru kandidáta proběhl v souladu se zákonem.“

[38] Ze shora citované pasáže prvotního zrušujícího rozsudku především vyplývá, že stěžovateli nepřísluší posuzovat odborné či morální kvality uchazečů o jmenování profesorem, neboť tak mohou činit pouze k tomu pověřené orgány vysoké školy obsazené uznávanými odborníky v příslušných oborech. Stěžovatel může posuzovat toliko dodržení procesního postupu, který předchází podání návrhu na jmenování profesora, přičemž pouze případná zjištění ohledně porušení procesních pravidel může vést k vydání negativního rozhodnutí o nejmenování navržené osoby profesorem.

[39] Postup při řízení ke jmenování profesorem je upraven v § 74 zákona o vysokých školách. Podle § 74 odst. 2 zákona o vysokých školách se řízení ke jmenování profesorem zahajuje na návrh uchazeče, děkana nebo rektora, popřípadě z vlastního podnětu vědecké rady fakulty nebo vědecké (umělecké) rady vysoké školy. Odborné kvality uchazeče posuzuje podle § 74 odst. 5 zákona o vysokých školách nejprve *ad hoc* jmenovaná odborná komise, která se tajným hlasováním usnese, zda má být uchazeč jmenován profesorem. Své stanovisko předloží komise vědecké (umělecké) radě fakulty či vysoké školy, která se na základě přednášky uchazeče usnáší o věci tajným hlasováním. V případě, že rozhodovala vědecká (umělecká) rada fakulty, musí o předložení návrhu ministru školství hlasovat dále ještě vědecká (umělecká) rada vysoké školy.

Projde-li uchazeč tímto procesem úspěšně, je návrh na jmenování profesorem doručen ministroví školství, který jej pak předá prezidentovi ke jmenování dle § 73 zákona o vysokých školách.

[40] Ve smyslu shora citovaného § 74 zákona o vysokých školách tedy může stěžovatel zejména posuzovat, zda návrh na jmenování profesorem prošel schválením před příslušnými orgány vysoké školy, zda byly tyto orgány řádně obsazeny a zda si při hlasování počínaly v souladu s pravidly stanovenými zákonem, popřípadě vnitřním předpisem školy.

[41] V posuzované věci Nejvyšší správní soud z napadeného rozhodnutí zjistil, že stěžovatel založil své rozhodnutí o nejmenování žalobce a) profesorem na následujících důvodech: 1) žalobce a) nesplnil podmínku souhrnné pedagogické činnosti na vysoké škole v trvání 5 let, 2) žalobce a) nesplnil podmínku soustavné publikační činnosti, popřípadě autorství minimálně jedné monografie, 3) v době hodnocení návrhu na jmenování žalobce a) profesorem hodnotící komisí a vědeckou radou nebyla publikována devítisvazková *Rukověť dějin umění středověké Evropy*.

[42] Stěžovatel k tomu v napadeném rozhodnutí uvedl, že vycházel z Opatření rektora UK č. 28/2007 s názvem *Doporučená hlediska hodnocení pro habilitační řízení a řízení pro jmenování profesorem*, přičemž se věnoval rozboru jednotlivých kritérií vyplývajících z tohoto opatření a jejich srovnání s informacemi obsaženými v zápisu vědecké rady či stanovisku hodnotící komise. Dále pak odkázal na některé internetové zdroje (webové stránky Metropolitního muzea v New Yorku, webové stránky Univerzity v Lipsku a další), z nichž čerpal informace o pedagogické a publikační činnosti stěžovatele.

[43] Jakkoliv se tedy stěžovatel snaží navodit dojem, že zjistil závažné nedostatky, jimiž byl stížen proces vedoucí ke jmenování žalobce a) profesorem, je zřejmé, že ve skutečnosti posuzoval odborné předpoklady žalobce a). Za tímto účelem si aktivně dohledával informace, které porovnával s obsahem podkladů, z nichž vycházela hodnotící komise či vědecká rada, jakož i s obsahem Opatření rektora č. 28/2007. Důvodem pro nejmenování žalobce a) profesorem tedy nebyly procesní vady v řízení před orgány vysoké školy, ale stěžovatelem tvrzené nesplnění kritérií vymezených v citovaném opatření rektora. Přitom, jak zdůraznil i městský soud, dotčené opatření má toliko doporučující charakter (jak vyplývá již ze samotného názvu opatření) a nesplnění některých v něm uvedených kritérií nevede bez dalšího k závěru o nemožnosti jmenování uchazeče profesorem. Především to však není stěžovatel, komu přísluší tento případný vzniklý rozpor se stanovenými kritérii posuzovat, ale jsou to pouze k tomu pověřené orgány vysoké školy.

[44] Stěžovatel si tedy počínal v rozporu se závazným právním názorem vysloveným v prvotním zrušujícím rozsudku, neboť nejen, že posuzoval odborné kvality žalobce a), ale dokonce samostatně vyvíjel aktivitu za účelem zpochybnění obsahu podkladů, které měla k dispozici hodnotící komise a vědecká rada. Jakkoliv tedy stěžovatel tvrdí, že orgány vysoké školy vycházely z neúplných či nepravdivých informací, jedná se z jeho strany o zjevnou snahu o „ohýbání“ závazného právního názoru vysloveného v prvotním zrušujícím rozsudku, který stěžovateli stanovil mantinely, v nichž se může v rámci svých rozhodovacích kompetencí při jmenování profesorů pohybovat. Městský soud tedy správně dovodil, že stěžovatelem uváděné důvody nejmenování žalobce a) profesorem nelze považovat za procesní vady, protože je napadené rozhodnutí nezákonné.

[45] Závěrem se Nejvyšší správní soud zabýval rovněž námitkou stěžovatele týkající se náhrady nákladů řízení. K této otázce pouze ve stručnosti uvádí, že mu nikterak nepřísluší posuzovat správnost výroku o nákladech řízení v jiných řízeních, tj. ve stěžovatelem zmiňovaných již skončených řízeních o nečinnostní a zásahové žalobě žalobců a) a b). V nyní posuzované věci si však krajský soud nepočínal nijak excesivně. Žalobci měli ve věci úspěch,

pročež jim podle § 60 odst. 1 s. ř. s. vznikl nárok na náhradu nákladů řízení. Současně Nejvyšší správní soud neshledává existenci žádných zřetelných důvodů, pro něž by městský soud neměl náhradu nákladů žalobcům přiznat. Zahájení soudního přezkumu v této věci bylo důsledkem nezákonného jednání stěžovatele, který odmítl respektovat závazný právní názor vyslovený v předcházejícím zrušujícím rozsudku. Pokud stěžovatel poukazuje na skutečnost, že žalobce b) je veřejnou vysokou školou financovanou z veřejných zdrojů a současně disponující vlastním odborným aparátem, nepovažuje Nejvyšší správní soud tuto skutečnost za důvod pro nepřiznání náhrady nákladů řízení. V posuzované věci se jedná o natolik specifickou záležitost, že využití externích právních služeb představuje zcela ospravedlnitelný náklad vynaložený za účelem hájení práv žalobce b). Proto si městský soud počínal správně, když mu náhradu nákladů řízení přiznal.

V. Závěr a náklady řízení

[46] Nejvyšší správní soud tedy neshledal námitky stěžovatele důvodnými. Jelikož v řízení nevyšly nájevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[47] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Ve věci měli plný úspěch žalobci, proto jim soud přiznal náhradu nákladů řízení proti stěžovateli.

[48] Náklady řízení jsou tvořeny náklady právního zastoupení. Podle § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), „[j]de-li o společné úkony při zastupování nebo obhajobě dvou nebo více osob, náleží advokátovi za každou takto zastupovanou nebo obhajovanou osobu mimosmluvní odměna snížená o 20 %.“ Každému z žalobců tak náleží náhrada nákladů řízení za jeden úkon právní služby, tj. sepsání vyjádření ke kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu] snížená o 20 %. Vzhledem k tomu, že základní sazba mimosmluvní odměny v řízením vedeném podle soudního řádu správního činí 3.100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu], činí odměna právního zastoupení v nynější věci pro každého z žalobců 2.480 Kč. Tato částka se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Vzhledem k tomu, že zástupce žalobců je plátcem daně z přidané hodnoty, zvýšil soud odměnu za zastupování o tuto daň. Celková výše náhrady nákladů pro každého z žalobců tak činí 3.364 Kč. Tuto částku je stěžovatel povinen uhradit žalobcům a) a b) k rukám jejich právního zástupce prof. JUDr. Jaroslava Běliny, CSc., jak je uvedeno ve výrocích II a III tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. listopadu 2020

L. S.

JUDr. Lenka Kaniová v. r.
předsedkyně senátu